

AMR komisijas (vadības grupa) sanāksme

Sanāksmes protokols Nr. 3

Datums un laiks: 14. jūlijs, 2026. gads, plkst. 15.00 – 16:30.

Vieta: Zemkopība ministrija, Republikas laukums 2 – 2007. telpa un tiešsaistē MS Teams.

Sanāksmi vada:

Baiba Kārklīņa Zemkopības ministrijas Dzīvnieku veselības, audzēšanas, aizsardzības un pārtikas nekaitīguma departamenta direktora vietniece

Komisijas pārstāvji:

Uga Dumpis	Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca" Klīniski metodiskās vadības kompetences centra antimikrobiālās rezistences jomā vadītājs
Inta Krauja	Zemkopības ministrijas Dzīvnieku veselības, audzēšanas, aizsardzības un pārtikas nekaitīguma departamenta Dzīvnieku veselības un veterināro zāļu nodaļas vadītāja vietniece
Kristīna Brūvere	Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Vides veselības nodaļas vecākā eksperte
Ieva Voita	Slimību un profilakses un kontroles centra Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas galvenā speciāliste antimikrobiālās rezistences jautājumos
Raina Nikiforova	Slimību profilakses un kontroles centra Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas sabiedrības veselības analītiķe
Sergejs Akuličs	Zāļu valsts aģentūras direktora vietnieks farmācijas jautājumos
Andra Sargūna	Pārtikas un veterinārā dienesta Veterinārās uzraudzības departamenta Veterināro zāļu daļas Veterināro zāļu uzraudzības sektora vadītāja
Aivars Bērziņš	Valsts zinātniskā institūta "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"" direktora vietnieks attīstības un zinātnes jautājumos
Jeļena Avsejenko	Valsts zinātniskā institūta "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"" Bakterioloģijas grupas vadītāja
Rudīte Vesere	Klimata un enerģētikas ministrija Valsts sekretāra vietnieks vides politikas jautājumos
Tina Nulle	Zāļu valsts aģentūra, Zāļu izplatīšanas informācijas departaments Datu analītikas nodaļa, eksperte – datu analītiķe.
Maruta Vehi	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Informācijas analīzes daļa, Iekšzemes ūdeņu nodaļa, vadošā speciāliste

Komisijas sekretariāta pārstāvji:

Elīna Ciekure	Valsts zinātniskā institūta "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"" Riska novērtēšanas un epidemioloģijas nodaļas vecākā eksperte
Arīna Bistrova	Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca" Klīniski metodiskās vadības kompetences centra antimikrobiālās rezistences jomā koordinatore

Darba kārtība:

1. Grozījumu MK noteikumos Nr. 607 virzība – KEM un LVĢMC iekļaušana komisijas sastāvā
2. Jomu aktualitātes – atskats no katras jomas par jaunumiem kopš pēdējās sanāksmes:
 - EU-WISH projekta apmācības par antimikrobiālās rezistences monitoringu notekūdeņos
 - cilvēku un vides sektors
3. AMR NAP gala ziņojuma sagatavošanas plāns un nākamā AMR NAP izstrādes procesa uzsākšanas plāns
4. Kopējā komisijas sanāksme:
 - 4.1. galvenās prezentāciju un diskusiju tēmas
 - 4.2. ārvalstu lektoru pieaicināšana no aktuālajām sadarbībām, piemēram, BALTOHOP, JAMRAI, EFSA
 - 4.3. dalībnieki
5. Citi jautājumi
 - 5.1. BALTOHOP 2 aktualitātes

Darba kārtības izklāsts, lēmumi un rīcības punkti:

Sanāksmes sākumā sanāksmes vadītāja iepazīstināja ar jaunajiem komisijas dalībniekiem, kas deleģēti, balstoties uz grozījumiem MK noteikumos Nr. 607.

Komisijas apstiprināja sanāksmes dienas kārtību. Papildu jautājumi iekļaušanai 5. punktā „Citi jautājumi” netika ierosināti.

1. Grozījumu MK noteikumos Nr. 607 virzība – KEM un LVĢMC iekļaušana komisijas sastāvā.

Zemkopības ministrija (ZM) informēja, ka grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 607 par komisijas sastāva paplašināšanu, iekļaujot institūcijas, kas pārstāv vides sektoru – Klimata un enerģētikas ministrija (KEM) un Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (LVĢMC), ir apstiprināti, un atbilstošais rīkojums tiek sagatavots. Institūcijas ir deleģējušas ekspertus dalībai komisijā – Rudīte Vesere (KEM) un Maruta Vehi (LVĢMC).

2. Jomu aktualitātes:

- 2.1. ZM informēja, ka valsts pētījumu programmas “Lauksaimniecības un meža resursu izpēte drošas un noturīgas Latvijas attīstībai” (2026.–2028. gadam)” projektu pieteikumu konkurss ir noslēdzies un ir apstiprināts pētījuma veicējs

apakšuzdevumam (3): stiprināt Latvijas spēju nodrošināt pietiekamu nekaitīgas un veselīgas pārtikas apgādi, savlaicīgi novēršot vai ierobežojot infekciju, kā arī antimikrobiālās rezistences izplatību dzīvniekos un pārtikas ķēdē križu apstākļos, tādējādi palielinot sabiedrības un pārtikas sistēmas noturību. Šī uzdevuma fokuss ir uz zoonotisko ierosinātāju (*Salmonella* spp.) izplatības un antimikrobiālās rezistences (AMR) datu analīzi un to mazināšanu putnkopības sektorā, un tas ilgs 30 mēnešus.

- 2.2. BIOR informēja par apmācībām par antimikrobiālās rezistences monitoringu notekūdeņos, kas norisinājās SPKC koordinētā EU-WISH projekta ietvaros. Apmācības norisinājās jūnija sākumā institūtā BIOR, tajās piedalījās dalībnieki no 18 Eiropas Savienības (ES) valstīm, un mācībspēki – no vadošajām ES un internacionālajām institūcijām, tostarp no Latvijas (BIOR) un Nīderlandes (RIVM). Apmācību laikā norisinājās padziļinātas praktiskās apmācības laboratorijā un tiešsaistes seminārs par “EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAS (ES) 2024/3019 par komunālo notekūdeņu attīrīšanu” ieviešanu. Tika atzīmēts, ka direktīvas ieviešanā palīdz tas, ka Latvijā kopš SARS-CoV-2 pandēmijas notiek notekūdeņu monitorings. Notekūdeņu un virszemes ūdeņu monitoringā svarīgs solis ir nepieciešamība izstrādāt vienotus indikatorus ES līmenī. Apmācību laikā tika sagatavoti interaktīvi mācību materiāli, kā arī norisinājās diskusijas par prasībām laboratorijām, kas veiktu AMR ūdeņos monitoringu. Plānots šāda veida apmācības atkārtot. Informācija par apmācībām pieejama institūta BIOR un EU-WISH projekta mājaslapās un sociālajos tīklos (piemēram, [šeit](#)). Latvijas līmenī nepieciešama atbildīgo sektoru starpinstitutionālas diskusijas (vides sektors, laboratorijas u.tml.).
- 2.3. VM informēja, ka notiek diskusijas par valsts apmaksātām antibiotikām ambulatori.
- 2.4. SPKC ziņoja par dalību ECDC sanāksmē un sanāksmē par punkta prevalences pētījumu (PPS). Sanāksmes laikā par PPS, tika ieteikts to iekļaut nacionālajos plānos kā obligāti veicamu pasākumu. SPKC informēja par to, ka – ir iesniegti dati ECDC par 2025. gadu par AMR; ECDC rudenī organizē kursus par mikroorganismu multirezistenci slimnīcās, uz kuriem tiks nominēti arī divi dalībnieki no Latvijas; par to, ka kopīgi ar citām institūcijām tiek pildīta PVO anketa par AMR un, ka tika plašākam ekspertu lokam tika sūtīts no Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) nacionālā kontaktpunkta saņemtais aicinājums par iespēju nominēt ekspertus, kas ir informēti par zoonožu izplatību cilvēkiem, sadarbības aktivitātēm projekta EFSABOD ([DTU orbit - EFSABOD](#)) ietvaros.
- 2.5. ZVA informēja, ka maijā ir atjaunota publikācija par zāļu patēriņu par 2025. gadu un tā ir pieejama ZVA mājaslapā [šeit](#). 2025. gada dati rāda, ka antibiotiku patēriņš ir pieaudzis par 3% antibiotiku. Arī ZVA eksperti informē par dalību ECDC EARS-Net sanāksmē par datu ziņošanu par antibiotiku patēriņu un uzraudzību. Jūnija beigās ir iesniegti arī dati ECDC par antibiotiku patēriņu. Tik ziņots, ka jūlijā būs pieejami dati par antibiotiku patēriņu 2026. gada 2. ceturksnī Latvijā, dati tiks nodoti arī AMR Kompetences centram. Kompetences centra AMR jomā kolēģi uzsvēra šo datu nozīmību, jo, balstoties uz tiem, var laicīgi analizē veikto darbību efektivitāti.

- 2.6. Kompetences centrs AMR jomā ziņoja par punkta prevalances pētījumu, kas tika veikts 21 slimnīcā un primārie dati no slimnīcām būs pieejami jau septembrī. Piedāvājums šos datus ziņot nākamajā AMR komisijas sanāksmē. Tika ziņots arī par pilotprojektu, kas norisinās Paula Stradiņa Klīniskajā universitātes slimnīcā (PSKUS) un kura laikā pacienti ārsta nozīmētās iekšķīgi lietojamās (perorālās) antibiotikas pilnam ārstēšanas kursam (līdz vienam mēnesim) saņems jau izrakstoties no slimnīcas bez maksas – būtisks solis, lai antibiotikas tiktu kompensētas arī ambulatori. Tika ziņots arī par EU - JAMRAI 2 projekta aktivitātēm, to sinerģiju ar BALTOHOP 2; par 2 gadu kursiem par antibiotiku pārvaldību un pieejamību (*stewardship*) un Infekciju kontroles un profilakses (IPC) jautājumiem; diskusijām ar Global strategy lab par *Smart Choice* Process (CSP) apmācībām. Kā arī atgādinājums par iespēju visiem piedalīties EU – JAMRAI 2 ietvaros organizētajos tiešsaistesursos.
- 2.7. LVĢMC informē, kas Eiropas Savienībā pēdējo gadu laikā ir papildināti un grozīti vairāki normatīvie akti attiecībā uz virszemes un komunālajiem ūdeņiem, piemēram, jau pieminētā EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAS (ES) 2024/3019 par komunālo notekūdeņu attīrīšanu, papildinot tos ar nepieciešamību veikt AMR monitoringu un iekļaut AMR novērojamo vielu sarakstā. Pilnvērtīgai monitoringa ieviešanai vēl nepieciešams izstrādāt noteikšanas metodes AMR gēnu noteikšanai. Saistībā ar projektiem LVĢMC informē par Eiropas vides aģentūras pilotprojektu saistībā ar metožu izstrādi ūdeņos un par APRIORA projektu par farmaceitisko vielu piesārņojumu, kur viena no darba pakām skar arī AMR notekūdeņos. BIOR papildina ar informāciju par to, ka JAMARAI ietvaros arī ir pilotprojekts par AMR monitoringu virszemes ūdeņos.

3. AMR NAP gala ziņojuma sagatavošanas plāns un nākamā AMR NAP izstrādes procesa uzsākšanas plāns – jaunais NAP 2028. gada sākumā.

Nākamā plāna darbība jāuzsāk 2028. gada sākumā. Komisijas dalībnieki piedāvā izskatīt iespēju nākamā plāna sagatavošanā izmantot *Smart Choice* procesu, lai efektīvāk prioritizētu aktivitātes, ko iekļaut plānā. Svarīgi ir arī nodefinēt plāna mērķi un sasniedzamos indikatorus.

Tika nolemts līdz nākamajai sanāksmei (13. oktobrī), balstoties uz regulārajiem ziņojumiem un pieejamo informāciju, sagatavot pārskatu par pašreizējā plāna izpildi ar iespēju sniegt komentārus par plāna aktivitātēm.

Tika nolemts uzsākt katra sektora aktivitāšu ideju apkopošanu nākamajam plānam. Sekretariāts izveidos tiešsaistes formu.

4. Kopējā komisijas sanāksme 12. novembrī

Sanāksme norisināsies klātienē BIOR, plkst. 13:00. – 17:00 un sanāksmes mērķis ir sekmēt starpnozaru tiklošanos un sniegt aktuālāko informāciju par AMR jomas prioritātēm visos sektoros. Sanāksme plānota arī, lai atzīmētu Pasaules antimikrobiālās rezistences izpratnes veicināšanas nedēļu, un dotu iespēju kopējām sabiedrības informēšanas

aktivitātēm. Tika uzsvērtā radusies iespēja veikt kopīgas komunikācijas aktivitātes AMR nedēļas ietvaros, iekļaujot komunikāciju par šo sanākumi un tās galvenajiem secinājumiem. Komisija eksperti tikai aicināti sākt plānot potenciālās komunikācijas aktivitātes.

- 4.1. galvenās prezentāciju un diskusiju tēmas – tika uzsvērts, ka sanāksmes dienaskārtība un apspriestās tēmas jāizvēlas un jāveido ņemot vērā vienas veselības un ICM pieeju – iekļaujot visus 3 sektorus. Piedāvātās tēmas iekļāva 1) ziņojumus no pētījumiem/projektiem, piemēram, par punkta prevalences pētījumu un ar notekūdeņiem saistītajiem projektiem; 2) ziņojumu par antibiotiku patēriņa situācija Latvijā, salīdzinot ar citām valstīm (EARS – Net dati). Tika nolemts, ka sanāksmes dienaskārtības uzmetums tiks sagatavots līdz septembra sākumam.
- 4.2. ārvalstu lektoru pieaicināšana no aktuālajām sadarbībām, piemēram, BALTOHOP, JAMRAI, EFSA – par šo tiks lemts vēlāk, balstoties uz kopējo konceptu un tēmu idejām.
- 4.3. dalībnieki – piedalīties aicināti visi eksperti, kas ir deleģēti dalībai AMR komisijā, balstoties uz MK noteikumiem Nr. 607. Aktuāls jautājums vai paplašināt uzaicināmo ekspertu loku, piedāvājot dalību arī papildu ekspertiem no MK noteikumos iekļautajām organizācijām vai citām organizācijām.

Tika nolemts līdz 1. augustam sagatavot potenciālo dalībnieku sarakstu, papildu komisijas dalībniekiem iekļaujot atbilstošus citus organizācijas ekspertus. Kā arī tiks sūtīts oficiāls uzaicinājuma e-pasts deleģēt ekspertus dalībai sanāksmē.

AMR komisijas sekretariāts izsūtīs kalendāra uzaicinājumu visiem komisijas vadības grupas dalībniekiem.

5. Citi jautājumi

5.1. BALTOHOP 2 aktualitātes

Tika ziņots par to, ka ir sagatavots saraksts ar aktivitātēm, ko valstis potenciāli varētu realizēt BALTOHOP ietvaros, arī Latvija ir gan iesniegusi aktivitāšu piedāvājumus, gan izteikusi interesi par aktivitātēm, kurās vēlētos piedalīties. Aktivitātes iekļauj visus sektorus. Augusta beigās Stokholmā norisināsies sanāksmes, kuras laikā tiks veikta atkārtota aktivitāšu prioritizēšana, jo saraksts ir plašs un vairākas aktivitātes pārklājas ar jau citos projektos ieviestām aktivitātēm. Kā arī tiks uzsākta detalizēta darba plāna izstrāde.

Eksperti ir aicināti sekot līdzi un atsaukties uz aicinājumiem piedalīties aktivitātēs.

Sagatavoja

Elīna Ciekure

AMR komisijas sekretariāts, amr.icm@bior.lv